

DEN SVENSKA TROLLFABRIKEN

Artiklar om Soldiers of Odins aktiviteter har också startat utlöst telefontrakasserier mot Eskilstuna-Kuriren. Bilden togs när lokala företrädare för medborgargardet deltog i "Folkets demonstration" i Stockholm i september 2016. FOTO: MAJA SUSLIN/TT

I oktober marscherade nazistiska Nordiska motståndsrörelsen med sin gröna flagga i Visby. Granskning Sverige iscensatte en trollringsningskampanj mot journalister som skrivit om nazisterna. Bilden är tagen i Visby den 16 oktober. FOTO: TOMMY SÖDERLUND/TT

”Ditt klipp skall nå 3 000

fråga om deras bögspositivism? Jesus har sagt att män inte skall ligga med män, men nu viger kyrkan homo-sexuella och har till och med homo-sexuella par inom prästerskapet. Det kanske kunde vara något?”

Mejlväxlingen och språkbruket ger snabbt en tydlig fingervisning om vilken politisk agenda Granskning Sverige har. Administratören som kallar sig Erik kommer med fler förslag:

”Du skulle kunna ringa någon stor tidning [...] och fråga om det inte är nyhetsvärde i alla de tusentals offentlighiggjorda mailen om Hillarys vapensmuggling, kuppmaakande, korruption med Clinton foundation, kopplingar till Rothschild och Soros, m.m m.m. Du skulle kunna ringa och fråga [...] om de tänker publice-ra att till exempel Hillarys medarbetare verkar ha drivit en pedofiliring bland de i närmsta kretsen runt Hil-lary”, svarar Erik.

Det är höst 2016 och förslagen han kommer med speglar de största fejknyheterna som sprids i sociala medier under samma dagar.

Utanför redaktionens fönster har det börjat mulna medan vi mejlar till varandra. Det är lunchtid, tisdagen den 8 november 2016 svensk tid, och således bara en arbetsdag kvar till Donald Trumps överraskande seger i det amerikanska presidentvalet.

”Här är en du kan ringa”, skriver Erik och skickar en länk till DN:s USA-korrespondent Martin Gelin som nyligen skrivit om oron för nya hackerattacker i valspurten. ”Varför är Trumps misstankar om valfusk från före detta Nixonmedarbetaren Clinton konspirationsteorier, medan Hillarys uppgifter (mot Assanges uppgifter) om att DNC läckan var en rysk attack, befogad?”

Jag avvaktar med att svara. En kvart senare mejlar Erik igen: ”Om du ringer pappskallen på DN så vore det perfekt om du kunde få några ord från denne universitetsprofes-sors ord om huruvida valet kan rig-gas (utan rysslands hjälp).”

Jag skyller på jobb. Två dagar senare, när Trump vunnit valet i USA, mej-lar jag en fråga: ”Är professorn som pratar om riggat val aktuell nu när Trump vann?”

Erik verkar inte tycka att det är så bråttom längre. Han är mer intres-serad av Gotland där en rullstolsbu-ren kvinna anmälde en våldtäkt en

månad tidigare. Framför allt är han irriterad på Gotlands Folkblads po-litiske chefredaktör Erik Fransson. Orsak: Fransson har skrivit att de de-monstranter som nu protesterar mot våldtäkten på Visbys gator borde ta avstånd från alla nynazister som samtidigt uppmanar gotlänningar-na att ta lagen i egna händer.

Åklagaren i våldtäktsfallet har nyss lämnat utredningen efter ett hotfullt hembesök i sin bostad. Kyrkoherden i Visby hotades när han manade till anti-rasism. Polisen har skickat en insatsstyrka till ön för att brottsutre-darna ska våga jobba vidare.

Jag skummar igenom Franssons ledare. Om man inte tar tydligt av-stånd från de främlingsfientliga kraf-ter som vill starta ett medborgargar-de på ön är det kanske inte så kon-stigt att andra kallar en för rasist, argumenterar han. Det låter rätt rim-ligt tänker jag, och svarar trollfabri-ken att jag inte hinner ringa några gotlänningar just nu.

Sedan ringer jag upp Fransson ändå, från mitt vanliga öppna ar-betsnummer, och presenterar mig med mitt riktiga namn.

Det blir en givande pratstund. För trollningarna har redan börjat och samtalet visar så tydligt att troll-fabriken Granskning Sverige ingår i ett större nätverk.

– **Ja, jag gjorde** ju misstaget att jag gav dem chansen att svara på deras frågor och det känns dumt gjort i efterhand, säger Fransson när jag frågar om han fått några underliga telefonsamtal efter att ledaren publi-cerades.

Han har just blivit uppringd av nättidningen Fria Tider. Tidningen skriver mest artiklar om invandrare och brottslighet, men nu anser de att Franssons ledare utgör förtal av det gotländska medborgargardets le-darfigur. Trots att hon inte är namn-given i texten.

– Jag försökte styra över samtalet till mejl efter ett tag men jag orkade inte hålla emot helt, suckar Fransson.

Det är när han vidarebefordrar de mejl som Fria Tider skickade efter telefonsamtalet som kopplingen mellan den främlingsfientliga tid-ningen och Granskning Sverige blir tydliga.

Fria Tidens frågor om ledaren handlar om kvinnan som brukar ut-tala sig för det gotländska medbor-

gargardets räkning och får svaret: ”Då missförstod du mig under tele-fonsamtalet”. Fransson påpekar att hans text talar om extremism i gene-rella termer.

Fria Tider skickar samma frå-ga flera gånger, med små variatio-ner: ”Finns någon personlig vendet-ta [mot kvinnan i medborgargardet] bakom?”

Fransson svarar: ”Både du och jag kan nog vara överens om att det finns extremister som med våld vill förändra samhället. Jag behöver väl inte räkna upp exempel där både hö-ger- och vänsterextremister begått våldsbrott. Men som jag skrev, ing-et av detta tillskriver jag medborgar-gardet på Gotland.”

Och sådär fortsätter det ett tag. Det är egentligen ingenting kon-stigt med mejlkonversationen som

”Ja, jag gjorde ju misstaget att jag gav dem chansen att svara på deras frågor och det känns dumt gjort i efterhand”

Erik Fransson, politisk chefredaktör på Gotlands Folkblad.

sådan, bortsett från att den är som en karbonkopia av de intervjufrågor som just skickades till min fejkpro-fil Johan från Granskning Sverige. De vill att jag ska ta över trollningen där Fria Tider slutade.

Det är glasklart eftersom troll-fabriken skriver färdiga manus åt sina inhyrda trollringare. När Johan får uppdraget att ringa Gotlands Folkblad innehåller manuset också följdfrågor på förväntade svar.

Du kan själv läsa ett utdrag ur ma-nuset i på bilderna här intill. Alla frå-gor utgår från samma fråga som Fria Tider nyss ställt: ”Är detta ett uttalan-de om en specifik person?”

Man behöver inte vara konspirato-riskt lagd för att se kopplingen mel-lan Fria Tider och Granskning Sve-rige. Båda nätsajterna har fått sina intenetdomäner inregistrerade av samma bolag – det estniska aktie-bolaget FT News Group OÜ på Narva-

vägen i Tallinn. Det är Fria Tidens ägarbolag och nättidningens grun-dare Widar Nord står som kontaktperson för Granskning Sverige hos Internetstiftelsen i Sverige (IIS).

Fria Tider och Granskning Sverige har flera gemensamma ståndpunk-ter. Främlingsfienlighet och islamo-fobi har genomsyrat många av nä-tidningens nyheter sedan starten 2009. De senaste åren har båda sa-jterna valt att lyfta fram debattörer som tar ställning för Ryssland efter ockupationen av Krim och det rysk-stödda inbördeskriget i Ukraina. På samma sätt var man positivt inställd till Donald Trump och klart negativ till Hillary Clinton i det amerikanska presidentvalet i höstas.

På den svenska politiska scenen ansågs nättidningen stå närmast Sverigedemokraterna vid starten 2009. Efter valet 2014 hamnade man närmare utbrytarna från ungförbun-det SDU, som sedan kastades ut ur Sverigedemokraterna eftersom de ansågs för radikala.

Men det finns också en tydlig skill-nad mellan nättidningen Fria Tider och trollfabriken Granskning Sveri-ge. När nättidningen håller sig med en mer polerad yta och visar upp ar-betsmetoder som i bästa fall kan för-växlas med riktig journalistik, följer trollfabriken inga etiska regler alls.

Instruktionerna till de inhyrda ringarna är tydliga: De ska använ-da falska identiteter, ljuga om syftet med samtalet och klippa om inspel-ningen så att den blir underhållande i stället för rättvisande.

Många av de som blivit uppring-da av Granskning Sverige har ingen aning om att de intervjuats förrän de blir uthängda på nätet.

Instruktionerna om hur man lurar till sig en sådan intervju är det första som möter vår egen fejkprofil Johan när han återvänder från sitt gotländ-ska uppdrag. Det är då han släpps in i trollfabrikens hemliga redaktion.

Att komma in i trollfabriken visar sig i slutänden inte vara svårare än att knacka på en dörr. Helgen efter det amerikanska presidentvalet låter jag fejkprofilen Johan skriva ett nytt mejl till administratören Erik på Gransk-ning Sverige: ”Har några bra klipp nu. Kan skicka dem när jag kommer tillbaks från jobbres, borta två veck-or, hur vill du ha filerna?”

Mer behövs inte, och Johan har för-stås inga filer att skicka eftersom han aldrig trollat någon. Svaret kommer

ändå blixtnabbt: ”Pengarna sätts in på det konto du vill ha dem insat-ta på. Ditt klipp skall nå 3 000 innan pengar betalas.”

Sedan kommer ett mejl med en in-loggning till Granskning Sveriges hemliga researchportal. Den ligger gömd på en anonym server utan syn-bar koppling till FT-gruppens data-baser, och kan inte upptäckas utan lösenordet. Som vanlig internet-surfare möts man bara av en blank vägg om man skriver in adressen till den hemliga delen av sajten.

Det är där innanför trollringing-arna planeras och redigeras innan de läggs ut i de öppna kanalerna som vem som helst kan lyssna på. Johan har just fått tillgång till en kanal att tanka upp sina klipp i, och när han ringer folk ska han säga att han heter ”Evert Nilsson” – allt enligt instruk-tionerna som möter honom vid in-loggningen.

Instruktionerna kan sammanfattas i tre punkter:

- Uppge att du är en privatperson när du ringer någon.
- Köp ett kontantkort i en kiosk. Uppge inte ditt riktiga namn i kom-munikation med oss i Granskning Sverige då vi inte vill ta ansvar för att bevara din identitet.
- Media är underhållning. Redige-raren måste göra så att klippen underhåller. Klipp så att klippet för-medlar dramatik.

Framför mig på skärmen finns nu två stora mappar. Den ena innehåller halvfärdiga reportageidéer som vem som helst kan börja jobba med. Några av dem har färdigskrivna manus, precis som Gotlandsjobbet hade. Bland reportageidéerna märks:

- Ring upp en körledare och ifrågasätt varför han vill ha med operasångaren Malena Ernman i en föreställning och varför det ska vara färgade barn med i kören.
- En lyssnare har smygbandat sina barns dagisfröken när hon pratar ge-nusfrågor med barn: ”Lyssna och förfa-sas! Detta måste vi göra program av.”
- Är icemuslimer mindre värda än muslimer?

I mappen för halvfärdiga reporta-ge diskuterar andra ringare hur man ska klippa ihop de ljudsnuttar som redan spelats in. Filerna behöver inte ha varit avsedda för samma reporta-ge från början utan många reporta-ge verkar bli till med hjälp av klipp-och klistrametoden.

Ute på den synliga delen av hem-